

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИСОКОЇ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДРУГОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ101 «ЕКОЛОГІЯ»

*Внукова Н.В., проф., д.т.н.
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
vnukovany@ukr.net*

У проєкті концепція неперервної екологічної освіти та виховання в Україні передбачає схему її організації. Вона ділиться на три блоки: державні організуючо-контролюючі, фінансуючі установи, неформальна та формальна екологічна освіта.

Організаційний компонент охоплює комунікативно-інформаційні елементи:

- розробка і розповсюдження щорічників міжнародних організацій з питань освіти в галузі навколишнього середовища;
- створення відповідних рекламно-комерційних апаратів, випуск спеціальних бюлетенів;
- організація пересувних виставок і комплексів;
- координація діяльності засобів масової інформації та пропаганди;
- випуск брошур, альбомів, проспектів;
- організація виставок спеціальної літератури.

Методичний компонент екологічної освіти охоплює три складові частини: методи, засоби і форми. У науковій літературі і педагогічній практиці ці терміни часто не розчленовуються, тому не завжди зрозуміло, яке змістове навантаження несе кожен із них. До того ж вони подекуди довільно ототожнюються. Одні й ті ж способи, явища інколи іменуються засобами і методами, формами і методами, формами і засобами. Така термінологічна невизначеність вимагає пояснення цих понять, їх змістових відтінків.

Метод - спосіб досягнення мети, сукупність прийомів або операцій засвоєння (пізнання) дійсності, певним чином упорядкована діяльність. Свідоме застосування науково обґрунтованих методик є суттєвою умовою отримання нових знань. Методичний аспект освітньої екології проявляється в прийомах досягнення доступності, кращого засвоєння природозахисних цінностей. Прикладами методичних прийомів у навчально-виховній роботі з формування екологічного світорозуміння можуть бути:

- використання контакту дітей з об'єктами довкілля з тим, щоб вони самі відкривали природу;
- ознайомлення їх з рослинами, тваринами, середовищем їхнього розповсюдження;
- спостереження за природою в різні пори року;
- залучення до посиленої природоохоронної діяльності, моделювання відчуття особистої участі в охороні природи;
- заохочення до змагання з природою шляхом подолання різних перешкод;

- заняття у вигляді атракціонів, змагань, вікторин та ін.;
- використання елементів народної педагогіки, іноземної мови як джерела екологічної інформації та ін.

Під засобами екологічної освіти слід розуміти ті чи інші установи, заходи й технічні рішення, які слугують каналами передачі екологічної інформації. До них можна віднести газетні та журнальні публікації, телерадіопередачі, художню літературу, кінофільми, аудіовізуальні посібники, культурно-освітню роботу, профільні гуртки, клуби, літні екологічні табори, дитячі ферми, прибережні класи тощо. Лише за умови поповнення системою знань про необхідність гуманного і дбайливого ставлення до природи, пристосування їх до завдань екологічної освіти перераховані та інші чинники можуть вважатися суто засобами освітянської екології.

Самі по собі методи і засоби не можуть бути реалізовані без відповідних форм екологічної освіти, які виникають в результаті синтезу методів і засобів, їх конкретизації, практичного застосування.

Основною формою навчання у вузах залишається лекція. Крім традиційної форми – лекція, збільшилась питома вага самостійної роботи студентів, лабораторно-практичних занять: Найбільш розповсюдженими формами екологічної освіти в світовій практиці є рольові екологічні ігри в природі, екскурсії на екологічні об'єкти, екологічні експедиції, походи, екотуризм, робота на пришкольніх ділянках, складання моніторингу стану навколишнього середовища, дискусії, диспути, фестивалі, виставки творів, малюнків, плакатів, стінгазет на екологічні теми, прес-конференції та ін.

Форми екологічної освіти з появою нових умов, завдань і можливостей можуть видозмінюватись, удосконалюватись. Зокрема, в останні роки з'явилися комп'ютерні екологічні ігри, значно зросли можливості екодидактики у зв'язку з використанням аудіовізуальних посібників.

Методика, не озброєна конкретними засобами, не є ефективною тому, що та чи інша форма екологічної освіти не є ефективною за відсутності конкретних засобів і методів. Взаємодія методів, засобів і форм може розглядатись як об'єктивна необхідність функціонування системи екологічної освіти, її цілісності.

Інституційно-кадрова підсистема - це системна сукупність соціальних структур та відповідних форм рольової поведінки, покликана задовольнити певну соціальну потребу (в економічних благах, відтворенні людського роду, соціалізації людини тощо). Головні з них у галузі екологічної освіти:

- загальноосвітня школа - центральна ланка системи;
- дошкільні, позашкільні навчально-виховні заклади;
- середні та вищі ПТУ, технікуми, училища (в тому числі й військові);
- вищі навчальні заклади, аспірантури для підготовки екологів вищої кваліфікації, вчених;
- науково-методичні інститути освіти, курси для підготовки і перепідготовки керівних кадрів, вчителів, журналістів, режисерів-постановників радіо і телебачення;

- різного рівня методичні, координаційні та консультативні центри екологічної освіти;
- релігійні організації та творчі та молодіжні об'єднання;
- центри обміну даними, неформальні громадські утворення, товариства та ін.

АКТИВІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ЗВО ЯК ЗАПОРУКА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

*Желновач Г.М., к.т.н., доц.,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків
zhelnovach84@gmail.com*

Інтеграційні процеси, що відбуваються в світовому співтоваристві у всіх сферах людської діяльності, торкнулися також систему вищої освіти. Формується єдиний світовий освітній простір, що виражається, перш за все, в гармонізації освітніх стандартів, навчальних планів спеціальностей вузів в різних країнах. Відкрите освітній простір передбачає зростання мобільності студентів і співпраці викладачів університетів різних країн. Входження Казахстану в світовий освітній простір ставить країну перед необхідністю розробки стратегічного плану розвитку співробітництва в сфері вищої та післявузівської освіти. Це пов'язано з переходом на нову модель національної системи освіти, яка враховує багатий досвід і досягнення радянської системи вищої професійної освіти, а також загальносвітові тенденції його розвитку. В останні два десятиліття в Україні було активізовано міжнародну співпрацю в сфері вищої освіти. Інтеграція системи вищої освіти країни в світовий освітній простір – один з довгострокових стратегічних пріоритетів держави.

Міжнародне співробітництво є потужним важелем розвитку світової системи освіти і вирішує ряд актуальних завдань, таких як:

- зміцнення міжнародної солідарності і партнерства у сфері вищої освіти;
- вирівнювання рівнів підготовки фахівців різних країн;
- координація діяльності вищих освітніх установ;
- підвищення якості вищої освіти.

Аналіз ситуації, що склалася дозволив зробити висновок, що ефективність міжнародного співробітництва залежить від реалізації наступних умов:

- планування та реалізація заходів щодо розвитку міжнародного співробітництва в галузі навчання;
- підвищення кваліфікації педагогічних і наукових працівників, академічної мобільності студентів і викладачів;
- забезпечення допуску студентів до занять у вузі іншої країни без здачі проміжних і додаткових іспитів;
- розробці освітніх програм спільно із зарубіжними вузами-партнерами;